

بررسی ابعاد نگرش دانشجویان به مراکز مشاوره تحصیلی

فریبا تباری^۱، فرشته فدایی^{۲*}، کامبیز کامکاری^۳، بانو فدایی^۴

^۱ استادیار، دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
^۲ کارشناس ارشد، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران
^۳ دکتری تخصصی، گروه آموزش و پرورش کودکان استثنایی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اسلامشهر، اسلامشهر، ایران
^۴ کارشناس ارشد، گروه تکنولوژی آموزشی، مدرسه شهدای پروین زاد، کرمانشاه، ایران
 * نویسنده مسئول: فرشته فدایی، کارشناس ارشد، گروه مدیریت آموزشی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی تهران، تهران، ایران. ایمیل: fereshtefadaee@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۶/۰۱/۲۷

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۱۲/۲۵

چکیده

مقدمه: مشاوره تحصیلی تعامل بین مشاور و یک یا چند دانشجو است. هدف آن در واقع کمک به دانشجویان برای حل مشکلاتی که به عملکرد تحصیلی، اختلالات تفکر، درد و رنج عاطفی و یا مشکلات رفتاری دانشجویان مرتبط است می‌باشد.

روش کار: در این مطالعه توصیفی زمینه‌یابی یا پیمایشی است که در سال ۱۳۹۳ بر روی ۱۲۰ نفر از دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شد. ابزار گرد آوری داده‌ها پرسشنامه پژوهشگر ساخته بود که شامل مشخصات دموگرافیک و پرسشنامه ارزیابی ابعاد نگرش دانشجویان در سه حیطه شناختی، رفتاری و عاطفی بود، که روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفت و سپس اطلاعات جمع آوری شده با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. در ضمن از توزیع فراوانی برای توصیف داده‌ها و از آزمون‌های مجذور کای و t مستقل برای بررسی تفاوت بین میانگین متغیرها و همچنین، از روش لی‌هی به منظور اولویت‌بندی گویه‌ها استفاده شده است.

یافته‌ها: نتایج این مطالعه نشان داد که دیدگاه دانشجویان نسبت به حیطه‌های عاطفی، رفتاری و شناختی نگرش مثبت‌است دنبابر این «نگرش» دانشجویان، نسبت به مراکز مشاوره تحصیلی مطلوب است ($\alpha = 0/01$).

نتیجه گیری: نتایج مطالعه بیانگر نگرش مثبت دانشجویان نسبت به امر مشاوره بوده است، که در صورت فراهم بودن بستر مناسب می‌توان از این فرصت جهت پیشرفت دانشجویان در زمینه‌های مختلف استفاده نمود.

واژگان کلیدی: ابعاد نگرش، مشاوره تحصیلی، مراکز مشاوره تحصیلی

تمامی حقوق نشر برای انجمن علمی پرستاری ایران محفوظ است.

مقدمه

نیازهای مشاوره برای دانشجویان پزشکی عبارتند از: نیازهای فردی، آموزشی، روانی و عاطفی، خانواده و ازدواج و نیازهای شغلی می‌باشد (۴). دانشجویانی که تازه به آموزش عالی راه می‌یابند و از شهرها و روستاهای مختلف کشور وارد فضای فرهنگی گسترده و ویژه‌ای به نام دانشگاه می‌شوند با چالش‌های گوناگون آموزشی، فرهنگی و اجتماعی روبرو می‌شوند که منجر به افت تحصیلی آن‌ها می‌شود (۵). نتایج مطالعه‌ای در دانشگاه بسکنت (Baskent) در کشور ترکیه نشان داد که دریافت جهت دریافت خدمات دانشجویانی به مراکز خدمات ۲۰/۲ درصد مشاوره ای دانشجویی مراجعه کرده‌اند (۶). مشاوره و راهنمایی یک فرایند یادگیری است که از طریق رابطه بین دو نفر انجام می‌شود. در این رابطه متقابل، مشاور، توسط مهارت‌ها و صلاحیت‌های علمی و شغلی خود، برای کمک به دانش آموزان تلاش می‌کند (۴). خدمات مشاوره و راهنمایی دانشجویان، عامل مهمی در ارتقای آموزشی می‌باشد

در جهان امروز بنا بر ضرورت انعطاف پذیری نسبت به دانشجویان در حال افزایش است. مشکلات روانشناختی و اختلالات روانی به طور مکرر رخ می‌دهد، و دانش جویان در مکانهایی که به تحصیل مشغول هستند در جستجوی گرفتن مشاوره هستند (۱). مشاوره و راهنمایی به مجموعه فعالیت‌هایی اطلاق می‌شود که در آن فردی را در غلبه بر مشکلاتش یاری نمایند و به او بیاموزند که خویشتن را بشناسد و روابط خود را با دیگران درک کند. مشاوره و راهنمایی به عنوان یک فعالیت منظم و سازمان یافته، در سال ۱۹۰۸ میلادی در شهر بوستون آمریکا و به وسیله فردی به نام فرانک پارسونز که به پدر راهنمایی حرفه‌ای مشهور است، آغاز شد (۲). مشاوره آموزشی تعامل بین مشاور و یک یا چند دانشجو است. هدف آن در واقع کمک به دانشجویان برای حل مشکلاتی که به عملکرد تحصیلی، اختلالات تفکر، درد و رنج عاطفی و یا مشکلات رفتاری دانشجویان مرتبط است می‌باشد (۳). مهم‌ترین

توضیحات لازم در خصوص پرسشنامه و اهداف و اطمینان از محرمانه ماندن اطلاعات پژوهشگر اقدام به جمع آوری اطلاعات نمود. ابزار گرد آوری داده‌ها پرسشنامه پژوهشگر ساخته که شامل مشخصات دموگرافیک و ارزیابی ابعاد نگرش دانشجویان در سه حیطه شناختی، رفتاری و عاطفی می‌باشد، بود. لازم به ذکر است، در راستای تدوین پرسشنامه، از مصاحبه عمیق (ساختارمند) نیز استفاده گردید. بدین ترتیب که ابتدا یک میز اندیشه متشکل از ۱۰ نفر متخصص و کارشناس در زمینه ابعاد نگرش به مراکز مشاوره تحصیلی برپا شد، پس از مصاحبه عمیق با آن‌ها و نظرسنجی از آن‌ها در زمینه فاکتورهای ابعاد نگرش (شناختی، رفتاری و عاطفی)، روایی پرسشنامه مجدداً تأیید و آماده اجرا گردید. در زمینه روایی سازه یا عاملی پرسشنامه نیز مطرح می‌شود که پرسشنامه با استفاده از روش تحلیل عامل اکتشافی مورد بررسی قرار گرفت و تمامی شاخص‌های تحلیل عاملی نشان داد که پرسشنامه دارای روایی سازه یا عاملی می‌باشد. بدین ترتیب که میزان KMO برابر ۰/۹۱، میزان مقادیر اشتراکات ۰/۷۷، و بار عاملی تک تک سؤالات نیز بالاتر از ۰/۳ می‌باشند. در نهایت، نتایج چرخش وریماکس نشان داد که پرسشنامه از سه عامل مجزا (شناختی، رفتاری و عاطفی) تشکیل شده است. در زمینه اعتبار پرسشنامه حاضر مطرح شود که ضریب اعتبار پرسشنامه با استفاده از دو روش آلفا کراباخ و دو نیمه کردن آزمون با اصلاح اسپیرمن براون در دو مرحله (مقدماتی و نهایی) محاسبه شده است، بدین ترتیب که در مرحله مقدماتی تمامی ضرایب بالاتر از ۰/۷۰ محاسبه شده و مشخص گردید که پرسشنامه حاضر دارای تجانس درونی بوده و می‌توان در اجرای نهایی بدون حذف هیچگونه از سؤالات، قابل اجرا می‌باشد. داده‌ها با استفاده از نرم افزار SPSS نسخه ۱۶ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. از توزیع فراوانی برای توصیف داده‌ها و از آزمون‌های مجذور کای و χ^2 مستقل برای بررسی تفاوت بین میانگین متغیرها و همچنین، از روش لی‌هی به منظور اولویت‌بندی گویه‌ها استفاده شده است. لازم به ذکر است، پرسشنامه حاضر شامل ۴۵ سؤال می‌باشد که گزینه‌ها به صورت طیف لیکرت از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم (۵ = کاملاً موافقم، ۴ = موافقم، ۳ = بی‌نظر، ۲ = مخالفم و ۱ = کاملاً مخالفم) طراحی شده است. بنابراین، پرسشنامه حاضر دارای سه بخش می‌باشد که به سه حیطه شناختی، رفتاری و عاطفی معطوف می‌باشد.

یافته‌ها

نتایج به دست آمده از مطالعه حاضر حاکی از آنست که اکثریت دانشجویان (۷۳ نفر) یعنی ۶۰/۸ درصد «زن» و (۴۷ نفر) یعنی ۳۹/۲ درصد «مرد» بودند. اکثریت دانشجویان (۱۰۵ نفر) یعنی ۸۸/۲ درصد دارای تحصیلات «لیسانس»، پس از آن، (۱۲ نفر) یعنی ۱۰/۱ درصد «فوق‌لیسانس» و سپس (۲ نفر) یعنی ۱/۷ درصد «دکتری» داشتند. همچنین دیدگاه دانشجویان نسبت به حیطه «عاطفی» نگرش در گویه‌های «برخورد احترام‌آمیز توسط مشاوران»، «مؤثر بودن مشاوره تحصیلی برای دانشجویان» و «تشویق دانشجویان به بهره‌گیری از تکنولوژی جدید» مثبت بوده و بالاترین میانگین را به خود اختصاص می‌دهند و در اولویت اول قرار می‌گیرند [جدول ۱](#).

(۶). مشاوره مناسب از طرف مراجع با صلاحیت می‌تواند منجر به حل مشکلات دانشجویان شده و حتی فرصت‌هایی برای رشد و تغ‌ییر الگوی رفتاری آنان فراهم نماید (۷). بدیهی است عدم راهنمایی و یا ارائه مشاوره ناکافی و نامناسب، نه تنها دستیابی به اهداف آموزشی و مهارت‌های حرفه‌ای فراگیران را دچار اختلال می‌نماید (۶، ۸) بلکه موجب نارضایتی، ناامنی، سستی و استرس بیشتر در طول تحصیل دانشجو می‌شود (۹). مراکز مشاوره دانشجویی، مراکزی هستند که در مجموعه معاونت فرهنگی دانشجویی دانشگاه‌ها به صورتی هدف مند در راستای ارتقای سلامت جسمی، روانی و اجتماعی دانشجویان ارائه خدمت می‌کنند. از جمله وظایف این مراکز، کمک به فراهم سازی محیط سالم‌تر برای رشد شخصیت و بهبود عملکرد تحصیلی و رشد فردی و اجتماعی دانشجویان می‌باشد (۱۰). با توجه به اهمیت و نقش دانشگاه‌ها در باری رساندن به دانشجویان در نیل به موفقیت و پیشرفت تحصیلی، تفکر منطقی، انتخاب و تصمیم‌گیری‌های سنجیده، بهره برداری بهینه از قابلیت‌ها، استعدادها و توانمندی‌ها، سازگاری با موقعیت‌ها و پیشگیری از بروز صدمات جسمی، روحی، روانی و اجتماعی، مراکز خدمات مشاوره‌ای از سال ۱۳۶۸ در دانشگاه‌ها و از سال ۱۳۷۴ در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور ایجاد و توسعه یافته است. اهداف دفاتر و مراکز مشاوره دانشجویی دانشگاه‌ها و دانشکده‌های علوم پزشکی، کمک به مراجعین برای شناخت بهتر خود به منظور ارتقاء فکری و اعتلای هر چه بیشتر توانمندی‌ها، انتخاب و تصمیم‌گیری‌های مهم زندگی، رشد توانایی و استعدادها بالقوه و توسعه خلاقیت‌های مراجعین و به کارگیری این قابلیت‌ها در تعالی فرد و اجتماع، بهبود سازگاری خانوادگی، همسرگزینی، روابط زناشویی و ... پیشگیری از بروز مشکلاتی که می‌تواند سرمنشأ ایجاد اختلالات عمیق عاطفی - شناختی گردد، می‌باشد (۱۱). از طرفی مطالعات بیانگران است که عدم آگاهی از مراکز ارائه دهنده خدمات مشاوره‌ای، میزان سهولت دسترسی به خدمات، نحوه برقراری تماس با آن‌ها و محدودیت‌های زمانی مراجعان و مراکز مشاوره‌ای، می‌توانند به عنوان موانع دسترسی به خدمات مشاوره‌ای در نظر گرفته می‌شوند (۱۲). بنابر این با توجه به این که پیشینه تحقیقات مختلف حاکی از آن است که فرایند استفاده از مراکز مشاور علی‌رغم تأکید سیستم آموزشی و آیین‌نامه‌های مربوطه، مبتلا به یک خلاء اجرایی است که از سوی دانشجویان مورد استقبال جدی قرار نگرفته است و این امر دستیابی به هدف مهم حمایت و راهنمایی دانشجویان را دشوار می‌سازد. از این‌رو، محققین بر آن شدند تا مطالعه‌ای باهدف بررسی ارزیابی ابعاد نگرش دانشجویان به مراکز مشاوره و تحصیلی انجام دهند تا از این طریق بتوان راهکارهای مناسبی را در این راستا ارائه نمود.

روش کار

در این مطالعه توصیفی زمینه‌یابی یا پیمایشی جامعه آماری شامل کلیه دانشجویان شاغل به تحصیل در سال ۱۳۹۳ بودند. نمونه مورد بررسی شامل ۱۲۰ نفر از دانشجویان دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران بودند که به دلیل مسائل و مشکلاتی در زمینه‌های آموزشی، رفتاری، سازشی و غیره به مراکز مشاوره دانشکده مراجعه کرده و اطلاعات آنان در پرونده مربوطه ثبت شده بود، که پس از دادن

جدول ۱: اولویت‌بندی دیدگاه دانشجویان نسبت به حیطة «عاطفی» نگرش

شماره سؤال	گویه	میانگین	اولویت‌بندی
۱۴	برخورد احترام‌آمیز توسط مشاوران	۳/۶۱	اول
۶	مؤثر بودن مشاوره تحصیلی برای دانشجویان	۳/۴۷	اول
۵	تشویق دانشجویان به بهره‌گیری از تکنولوژی جدید	۳/۴۶	اول
۱	علاقمند بودن مشاوران به مشاوره تحصیلی	۳/۴۳	دوم
۲	وجود انگیزه در هدایت تحصیلی	۳/۳۹	دوم
۱۳	ترغیب و تشویق دانشجویان به ادامه تحصیل	۳/۳۹	دوم
۷	علاقمند بودن مشاوران به حل مشکل دانشجویان	۳/۳۷	دوم
۱۵	اعتماد به مشاوران تحصیلی و دانشجویان	۳/۳۳	دوم
۱۲	اهمیت دادن به مشکلات دانشجویان	۳/۳۲	دوم
۳	تمایل مشاوران به ایجاد رابطه با دانشجویان	۳/۲۶	دوم
۴	ایجاد احساس امنیت روان‌شناختی توسط مشاوران مرکز	۳/۲۵	دوم
۱۱	درک احساس نیاز دانشجویان توسط مشاوران	۳/۲۲	سوم
۸	رضایت دانشجویان از عملکرد مشاوران تحصیلی	۳/۱۴	سوم
۹	لذت بردن مشاوران از مشاوره تحصیلی	۳/۱۲	سوم
۱۰	تمایل مشاوران به حل مسائل خانوادگی دانشجویان	۳/۰۵	سوم

جدول ۲: اولویت‌بندی دیدگاه دانشجویان نسبت به بُعد «رفتاری» نگرش

شماره سؤال	گویه	میانگین	اولویت‌بندی
۱۸	وجود مهارت و اطلاعات کافی	۳/۴۰	اول
۱۶	تدوین برنامه‌ریزی مشخص و منظم برای دانشجویان	۳/۳۶	اول
۱۹	راهنمایی دقیق و اصولی	۳/۲۹	اول
۱۷	آموزش مدیریت زمان به دانشجویان	۳/۲۷	اول
۲۹	در اختیار گذاشتن تجارب برای دانشجویان	۳/۲۷	اول
۲۸	راهنمایی دانشجویان به امر تحقیق و پژوهش	۳/۲۵	دوم
۲۵	ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه مسائل شغلی - حرفه‌ای	۳/۲۰	دوم
۲۶	ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه ادامه تحصیل	۳/۲۰	دوم
۲۱	ارائه خدمات مشاوره برای حل مشکلات تحصیلی	۳/۱۹	دوم
۳۰	نقش مشاوران به‌عنوان هماهنگ‌کننده بین دانشجو و گروه	۳/۱۹	دوم
۲۴	ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه مسائل اجتماعی	۳/۱۵	دوم
۲۷	ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه منابع درسی	۳/۱۲	دوم
۲۳	نیازسنجی آموزشی دانشجویان با تأکید بر محتوای دروس	۳/۰۹	دوم
۲۲	ارائه پاداش و تشویق در صورت لزوم	۳/۰۱	سوم
۲۰	استفاده از آزمون‌های روان‌شناختی در هدایت تحصیلی	۲/۹۵	سوم

دیدگاه دانشجویان نسبت به بُعد «شناختی» نگرش نسبت به گویه‌های نگرش دانشجویان نسبت به گویه‌های «آشنایی با قوانین و اصول هدایت تحصیلی» مثبت بوده و بالاترین میانگین را به خود اختصاص می‌دهند و در اولویت اول قرار می‌گیرند. [جدول ۳](#).

دیدگاه دانشجویان نسبت به بُعد «رفتاری» نگرش نسبت به گویه‌های «وجود مهارت و اطلاعات کافی»، «تدوین برنامه‌ریزی مشخص و منظم برای دانشجویان»، «راهنمایی دقیق و اصولی»، «آموزش مدیریت زمان به دانشجویان» و «در اختیار گذاشتن تجارب برای دانشجویان» مثبت بوده و بالاترین میانگین را به خود اختصاص می‌دهند و در اولویت اول قرار می‌گیرند. [جدول ۲](#).

جدول ۳: اولویت‌بندی دیدگاه دانشجویان نسبت به بُعد «شناختی» نگرش

شماره سؤال	گویه	میانگین	اولویت‌بندی
۴۰	آشنایی با قوانین و اصول هدایت تحصیلی	۳/۴۸	اول
۴۱	اطلاع از نقش و اهمیت مشاوره و راهنمایی	۳/۳۳	دوم
۳۴	دانستن اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۳/۳۱	دوم
۳۶	آشنایی با نحوه انتخاب واحد و حذف و اضافه دانشجویان	۳/۳۰	دوم
۳۱	آگاه بودن مشاوران از نحوه ارائه خدمات به دانشجویان	۳/۲۸	دوم
۳۲	اعتقاد مشاوران به افزایش مهارت	۳/۲۴	دوم
۳۵	آشنایی با مباحث مرتبط با مشاوره تحصیلی	۳/۲۳	سوم
۳۳	معتقد بودن مشاوران به انجام وظایف تحصیلی- شغلی	۳/۲۲	سوم
۴۳	آشنایی با آینده شغلی و بازار کار	۳/۲۰	سوم
۳۹	آگاهی از دلایل اُفت تحصیلی دانشجویان	۳/۱۹	سوم
۳۸	آشنا بودن با آیین‌نامه مرتبط با دانشجویان	۳/۱۵	سوم
۴۵	آگاهی از نقش و اهمیت مشاوره و راهنمایی	۳/۱۵	سوم
۴۲	آشنایی با نحوه راهنمایی دانشجویان در زمینه حل مسائل خانوادگی و تحصیلی	۳/۱۴	سوم
۴۴	بالا بودن اطلاعات مشاوران در زمینه مقررات آموزشی	۳/۱۲	سوم
۳۷	آگاهی مشاوران از مسائل مالی- شغلی و فرهنگی	۳/۱۰	سوم

جدول ۴: t تک گروهی جهت بررسی دیدگاه دانشجویان نسبت به بُعد «عاطفی» نگرش

شماره سؤال	گویه	میانگین نظری	میانگین تجربی	میزان t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
۱۴	برخورد احترام‌آمیز توسط مشاوران	۳	۳/۶۱	۵/۷۱	۱۱۹	۰/۰۰۱
۶	مؤثر بودن مشاوره تحصیلی برای دانشجویان	۳	۳/۴۷	۵/۴۶	۱۱۸	۰/۰۰۱
۵	تشویق دانشجویان به بهره‌گیری از تکنولوژی جدید	۳	۳/۴۶	۴/۶۸	۱۱۹	۰/۰۰۱
۱	علاقمند بودن مشاوران به مشاوره تحصیلی	۳	۳/۴۳	۴/۱۸	۱۱۹	۰/۰۰۱
۲	وجود انگیزه در هدایت تحصیلی	۳	۳/۳۹	۴/۱۳	۱۱۷	۰/۰۰۱
۷	علاقمند بودن مشاوران به حل مشکل دانشجویان	۳	۳/۳۷	۳/۸۴	۱۱۷	۰/۰۰۱
۱۳	ترغیب و تشویق دانشجویان به ادامه تحصیل	۳	۳/۳۹	۳/۶۲	۱۱۹	۰/۰۰۱
۱۲	اهمیت دادن به مشکلات دانشجویان	۳	۳/۳۲	۳/۱۸	۱۱۹	۰/۰۰۲
۱۵	اعتماد به مشاوران تحصیلی و دانشجویان	۳	۳/۳۳	۳/۰۵	۱۱۹	۰/۰۰۳
۴	ایجاد احساس امنیت روان‌شناختی توسط مشاوران مرکز	۳	۳/۲۵	۲/۶۵	۱۱۹	۰/۰۰۱
۳	تمایل مشاوران به ایجاد رابطه با دانشجویان	۳	۳/۲۶	۲/۶۲	۱۱۸	۰/۰۰۱
۱۱	درک احساس نیاز دانشجویان توسط مشاوران	۳	۳/۲۲	۲/۳۳	۱۱۸	۰/۰۲۱
۸	رضایت دانشجویان از عملکرد مشاوران تحصیلی	۳	۳/۱۴	۱/۳۷	۱۱۹	۰/۱۷۳
۹	لذت بردن مشاوران از مشاوره تحصیلی	۳	۳/۱۲	۱/۳۱	۱۱۹	۰/۱۹۱
۱۰	تمایل مشاوران به حل مسائل خانوادگی دانشجویان	۳	۳/۰۵	۰/۵۶	۱۱۹	۰/۵۷۱
کل	عاطفی	۳	۳/۳۵	۴/۶۲	۱۱۲	۰/۰۰۱

جدول ۵: t تک گروهی جهت بررسی دیدگاه دانشجویان نسبت به بُعد «رفتاری» نگرش

شماره سؤال	گویه	میانگین نظری	میانگین تجربی	میزان t	درجه آزادی	سطح معنی داری
۱۸	وجود مهارت و اطلاعات کافی	۳	۳/۴۰	۴/۱۱	۱۱۹	۰/۰۰۱
۱۶	تدوین برنامه‌ریزی مشخص و منظم برای دانشجویان	۳	۳/۳۶	۳/۸۱	۱۱۹	۰/۰۰۱
۱۷	آموزش مدیریت زمان به دانشجویان	۳	۳/۲۷	۳/۰۷	۱۱۹	۰/۰۰۳
۱۹	راهنمایی دقیق و اصولی	۳	۳/۲۹	۳/۰۷	۱۱۸	۰/۰۰۳
۲۹	در اختیار گذاشتن تجارب برای دانشجویان	۳	۳/۲۷	۲/۷۹	۱۱۹	۰/۰۰۶
۲۸	راهنمایی دانشجویان به امر تحقیق و پژوهش	۳	۳/۲۵	۲/۵۷	۱۱۹	۰/۰۱۱
۲۵	ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه مسائل شغلی- حرفه‌ای	۳	۳/۲۰	۱/۹۹	۱۱۹	۰/۰۴۸
۲۱	ارائه خدمات مشاوره برای حل مشکلات تحصیلی	۳	۳/۱۹	۱/۹۸	۱۱۹	۰/۰۴۹
۳۰	نقش مشاوران به‌عنوان هماهنگ‌کننده بین دانشجو و گروه	۳	۳/۱۹	۱/۹۰	۱۱۹	۰/۰۵۹
۲۶	ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه ادامه تحصیل	۳	۳/۲۰	۱/۹۰	۱۱۸	۰/۰۵۹
۲۴	ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه مسائل اجتماعی	۳	۳/۱۵	۱/۵۵	۱۱۸	۰/۱۲۳
۲۷	ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه منابع درسی	۳	۳/۱۲	۱/۲۶	۱۱۹	۰/۲۰۸
۲۳	نیازسنجی آموزشی دانشجویان با تأکید بر محتوای دروس	۳	۳/۰۹	۰/۹۶	۱۱۸	۰/۳۳۹
۲۲	ارائه پاداش و تشویق در صورت لزوم	۳	۳/۰۱	۰/۰۷	۱۱۸	۰/۹۳۸
۲۰	استفاده از آزمون‌های روان‌شناختی در هدایت تحصیلی	۳	۲/۹۵	-۰/۴۴	۱۱۶	۰/۶۵۷
کل	رفتاری	۳	۳/۱۸	۲/۲۲	۱۱۱	۰/۰۲۸

میزان مقادیر t به‌دست آمده، می‌توان مطرح نمود که تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/05$ بین میانگین نظری با میانگین‌های تجربی در مؤلفه‌های ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۱، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۹، ۳۰ و کل در بُعد «رفتاری» وجود دارد. بنابراین، با توجه به اینکه در مؤلفه‌های مذکور میانگین‌های تجربی بالاتر از میانگین نظری می‌باشند، عنوان می‌شود که نگرش دانشجویان نسبت به «تدوین برنامه‌ریزی مشخص و منظم برای دانشجویان»، «آموزش مدیریت زمان به دانشجویان»، «وجود مهارت و اطلاعات کافی»، «راهنمایی دقیق و اصولی»، «ارائه خدمات مشاوره برای حل مشکلات تحصیلی»، «ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه مسائل شغلی- حرفه‌ای»، «ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه ادامه تحصیل»، «راهنمایی دانشجویان به امر تحقیق و پژوهش»، «در اختیار گذاشتن تجارب برای دانشجویان» و «نقش مشاوران به‌عنوان هماهنگ‌کننده بین دانشجو و گروه» مطلوب است. لازم به ذکر است که در مؤلفه‌های ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۲۴ و ۲۷ تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/05$ بین میانگین نظری با میانگین‌های تجربی وجود ندارد. بنابراین، می‌توان مطرح نمود که نگرش دانشجویان نسبت به «استفاده از آزمون‌های روان‌شناختی در هدایت تحصیلی»، «ارائه پاداش و تشویق در صورت لزوم»، «نیازسنجی آموزشی دانشجویان با تأکید بر محتوای دروس»، «ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه مسائل اجتماعی» و «ارائه خدمات مشاوره و راهنمایی در زمینه منابع درسی» خنثی است.

با توجه به جدول ۶ و با تأکید بر میزان مقادیر t به‌دست آمده، می‌توان مطرح نمود که تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/05$ بین میانگین نظری با میانگین‌های تجربی در مؤلفه‌های ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۹ و ۴۱ و ۴۳ در بُعد «شناختی» وجود دارد. بنابراین، با توجه به اینکه

با توجه به جدول ۴ و با تأکید بر میزان مقادیر t به‌دست آمده، می‌توان مطرح نمود که تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/01$ بین میانگین نظری با میانگین‌های تجربی در تمامی مؤلفه‌های بُعد «عاطفی» به جزء مؤلفه‌های «رضایت دانشجویان از عملکرد مشاوران تحصیلی»، «لذت بردن مشاوران از مشاوره تحصیلی» و «تمایل مشاوران به حل مسائل خانوادگی دانشجویان» وجود دارد. بنابراین، با توجه به اینکه در مؤلفه‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵ میانگین‌های تجربی بالاتر از میانگین نظری می‌باشند، عنوان می‌شود که نگرش دانشجویان نسبت به مؤلفه‌های «برخورد احترام‌آمیز توسط مشاوران»، «مؤثر بودن مشاوره تحصیلی برای دانشجویان»، «تشویق دانشجویان به بهره‌گیری از تکنولوژی جدید»، «علاقمند بودن مشاوران به مشاوره تحصیلی»، «وجود انگیزه در هدایت تحصیلی»، «علاقمند بودن مشاوران به حل مشکل دانشجویان»، «ترغیب و تشویق دانشجویان به ادامه تحصیل»، «اهمیت دادن به مشکلات دانشجویان»، «اعتقاد به مشاوران تحصیلی و دانشجویان»، «ایجاد احساس امنیت روان‌شناختی توسط مشاوران مرکز»، «تمایل مشاوران به ایجاد رابطه با دانشجویان» و «درک احساس نیاز دانشجویان توسط مشاوران» مطلوب است.

لازم به ذکر است که در مؤلفه‌های «رضایت دانشجویان از عملکرد مشاوران تحصیلی»، «لذت بردن مشاوران از مشاوره تحصیلی» و «تمایل مشاوران به حل مسائل خانوادگی دانشجویان» تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/05$ بین میانگین نظری با میانگین‌های تجربی وجود ندارد. بنابراین، می‌توان مطرح نمود که نگرش دانشجویان نسبت به «رضایت دانشجویان از عملکرد مشاوران تحصیلی»، «لذت بردن مشاوران از مشاوره تحصیلی» و «تمایل مشاوران به حل مسائل خانوادگی دانشجویان» خنثی است. با توجه به جدول ۵ و با تأکید بر

تباری و همکاران

در مؤلفه‌های مذکور میانگین‌های تجربی بالاتر از میانگین نظری می‌باشند، عنوان می‌شود که نگرش دانشجویان نسبت به «آگاه بودن مشاوران از نحوه ارائه خدمات به دانشجویان»، «اعتقاد مشاوران به افزایش مهارت»، «معتقد بودن مشاوران به انجام وظایف تحصیلی-شغلی»، «دانستن اصول و فنون مشاوره و راهنمایی»، «آشنایی با

مباحث مرتبط با مشاوره تحصیلی»، «آشنایی با نحوه انتخاب واحد و حذف و اضافه دانشجویان»، «آگاهی از دلایل آفت تحصیلی دانشجویان»، «اطلاع از نقش و اهمیت مشاوره و راهنمایی» و «آشنایی با آینده شغلی و بازار کار» مطلوب است.

جدول ۶: t تک گروهی جهت بررسی دیدگاه دانشجویان نسبت به بُعد «شناختی» نگرش

شماره سؤال	گویه	میانگین نظری	میانگین تجربی	میزان t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
۴۱	اطلاع از نقش و اهمیت مشاوره و راهنمایی	۳	۳/۳۳	۳/۴۵	۱۱۹	۰/۰۰۱
۳۴	دانستن اصول و فنون مشاوره و راهنمایی	۳	۳/۳۱	۳/۲۸	۱۱۸	۰/۰۰۱
۳۶	آشنایی با نحوه انتخاب واحد و حذف و اضافه دانشجویان	۳	۳/۳۰	۲/۹۹	۱۱۹	۰/۰۰۳
۳۱	آگاه بودن مشاوران از نحوه ارائه خدمات به دانشجویان	۳	۳/۲۸	۲/۸۷	۱۱۹	۰/۰۰۵
۳۲	اعتقاد مشاوران به افزایش مهارت	۳	۳/۲۴	۲/۶۵	۱۱۹	۰/۰۰۹
۳۵	آشنایی با مباحث مرتبط با مشاوره تحصیلی	۳	۳/۲۳	۲/۴۱	۱۱۹	۰/۰۱۷
۳۳	معتقد بودن مشاوران به انجام وظایف تحصیلی-شغلی	۳	۳/۲۲	۲/۴۰	۱۱۸	۰/۰۱۸
۴۳	آشنایی با آینده شغلی و بازار کار	۳	۳/۲۰	۲/۰۷	۱۱۹	۰/۰۴۱
۳۹	آگاهی از دلایل آفت تحصیلی دانشجویان	۳	۳/۱۹	۱/۹۱	۱۱۹	۰/۰۵۷
۴۰	آشنایی با قوانین و اصول هدایت تحصیلی	۳	۳/۴۸	۱/۸۱	۱۱۹	۰/۰۷۳
۳۸	آشنا بودن با آیین‌نامه مرتبط با دانشجویان	۳	۳/۱۵	۱/۶۳	۱۱۹	۰/۱۰۵
۴۵	آگاهی از نقش و اهمیت مشاوره و راهنمایی	۳	۳/۱۵	۱/۵۷	۱۱۹	۰/۱۱۸
۴۲	آشنایی با نحوه راهنمایی دانشجویان در زمینه حل مسائل خانوادگی و تحصیلی	۳	۳/۱۴	۱/۳۲	۱۱۹	۰/۱۸۷
۴۴	بالا بودن اطلاعات مشاوران در زمینه مقررات آموزشی	۳	۳/۱۲	۱/۲۳	۱۱۸	۰/۲۲۱
۳۷	آگاهی مشاوران از مسائل مالی-شغلی و فرهنگی	۳	۳/۱۰	۱/۰۴	۱۱۹	۰/۲۹۸
کل	شناختی	۳	۳/۰۱	۰/۱۵	۱۱۶	۰/۸۸۰

جدول ۷: t تک گروهی جهت بررسی دیدگاه دانشجویان نسبت به «نگرش»

میانگین نظری	میانگین تجربی	میزان t	درجه آزادی	سطح معنی‌داری
۳	۳/۲۴	۳/۱۷	۱۰۳	۰/۰۰۲

بحث

پژوهش حاضر به منظور بررسی ابعاد نگرش دانشجویان نسبت به مراکز مشاوره تحصیلی در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران انجام شد، در رابطه با سوال اصلی تحقیق که در رابطه با نگرش دانشجویان به مراکز مشاوره و تحصیلی در دانشکده پرستاری و مامایی دانشگاه علوم پزشکی تهران بود، نتایج نشان داد که «نگرش» دانشجویان، نسبت به مراکز مشاوره تحصیلی مطلوب است، همچنین در رابطه با سئوالات فرعی تحقیق حاضر دیدگاه دانشجویان نسبت به حیطة «عاطفی» نگرش در گویه‌های «برخورد احترام آمیز توسط مشاوران»، «مؤثر بودن مشاوره تحصیلی برای دانشجویان» و «تشویق دانشجویان به بهره‌گیری از تکنولوژی جدید» مثبت بوده و بالاترین میانگین را به خود اختصاص می‌دهند.

در رابطه با بعد رفتاری نیز، دیدگاه دانشجویان نسبت به بُعد «رفتاری» نگرش نسبت به گویه‌های «وجود مهارت و اطلاعات کافی»، «تدوین

لازم به ذکر است که در مؤلفه‌های ۳۷، ۳۸، ۴۰، ۴۲، ۴۴، ۴۵ و کل تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/05$ بین میانگین نظری با میانگین‌های تجربی وجود ندارد. بنابراین، می‌توان مطرح نمود که نگرش دانشجویان نسبت به «آگاهی مشاوران از مسائل مالی-شغلی و فرهنگی»، «آشنا بودن با آیین‌نامه مرتبط با دانشجویان»، «آشنایی با قوانین و اصول هدایت تحصیلی»، «آشنایی با نحوه راهنمایی دانشجویان در زمینه حل مسائل خانوادگی و تحصیلی»، «بالا بودن اطلاعات مشاوران در زمینه مقررات آموزشی» و «آگاهی از نقش و اهمیت مشاوره و راهنمایی» خنثی است.

با توجه به جدول ۷ و با تاکید بر میزان مقادیر t به دست آمده، می‌توان مطرح نمود که تفاوت معنی‌داری در سطح $\alpha = 0/01$ بین میانگین نظری با میانگین تجربی در «نگرش» وجود دارد. بنابراین، با توجه به اینکه میانگین تجربی بالاتر از میانگین نظری می‌باشد، عنوان می‌شود که «نگرش» دانشجویان، نسبت به مراکز مشاوره تحصیلی مطلوب است.

نتیجه‌گیری

با توجه به نتایج مطالعه که نشان دهنده نگرش مثبت دانشجویان نسبت به امر مشاوره بوده است، نشان می‌دهد که در صورت فراهم بودن بستر مناسب می‌توان از این فرصت جهت پیشرفت دانشجویان در زمینه‌های مختلف استفاده نمود. لذا به نظر می‌رسد که مسئولان دانشگاه‌ها می‌بایست با فراهم کردن شرایط و تشکیل کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی، آگای و علاقه دانشجویان را به انجام هرچه مناسب‌تر امر مشاوره افزایش داده تا تشویق به استفاده از این مراکز مشاوره ای گردند. در این پژوهش محدودیت اصلی که کاربرد و تعمیم یافته‌های آن را محدود می‌سازد، عبارت بودند از محدود بودن جامعه مورد مطالعه به دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی تهران و عدم کنترل متغیرهای مزاحم از قبیل ویژگی‌های شخصی دانشجویان و در نتیجه کاهش اعتبار درونی تحقیق بود. بنا بر این پیشنهاد می‌شود مطالعاتی مشابه در دیگر واحدهای دانشگاهی نیز انجام شود.

سپاس‌گزاری

این مطالعه برگرفته از پایان نامه انجام شده در دانشگاه علوم پزشکی تهران می‌باشد، لذا محققین بر خود لازم می‌دانند تا از تمامی دانشجویان مشارکت کننده در این مطالعه تشکر نمایند. همچنین محققین از معاونت محترم پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی تهران که با حمایت خود امکان انجام این تحقیق را فراهم نمودند کمال تشکر را می‌نمایند.

References

- Holm-Hadulla RM, Koutsoukou-Argraki A. Mental health of students in a globalized world: Prevalence of complaints and disorders, methods and effectivity of counseling, structure of mental health services for students. *Ment Health Prev*. 2015;3(1-2):1-4.
- Ardabili U. Principles and techniques of guidance and counseling in education. Tehran. Beasat Publishing; 1995.
- Corey G. Theory and practice of counseling and psychotherapy: Nelson Education; 2015.
- Shakurnia A, Khajehali N. Counseling Needs of Medical Students at the Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Iran. *Online J Couns Educ*. 2016;5(1):1-13.
- Shams B, Garakyaraghi M, Ebrahimi A, Avizhgan M, Gyahchin A. The problems of educational period and the proper referece for solving them: medical students' viewpoints in Isfahan University of Medical Sciences. *Iranian J Med Educ*. 2006;6(2):63-70.
- Dogan T. A long-term study of the counseling needs of Turkish university students. *J Couns Dev*. 2012;90(1):91-6.
- Jebreili M, Valizadeh S, Rahkar Farshi M. Comparison of Faculty Members and Student's Attitude toward Educational Counseling in Faculties of Nursing and Midwifery, 2011. *J Nurs Educ*. 2016;4(4):72-80.
- Wang KE, Fitzpatrick C, George D, Lane L. Attitudes of affiliate faculty members toward medical student summative evaluation for clinical clerkships: a qualitative analysis. *Teach Learn Med*. 2012;24(1):8-17. DOI: 10.1080/10401334.2012.641478 PMID: 22250930
- Adhami A, Nouhi E, Mohammadalizadeh S, Jalili Z, Fattahi Z. Faculty members' attitude toward academic advising and counseling and their viewpoints about counseling duties. *Iranian J Med Educ*. 2008;8(1):7-14.
- Sh S, Seifi S, Ehsani M. Academic counselors' attitude toward university counseling and counselors duties Babol dental school. *Educ Strateg Med Sci*. 2012;5(2):83-8.
- Goya M. Iranian Annual Cancer Registration Report 2005/2006. Ministry of Health and Medical Education, Health Deputy. *Cent Dis Cont Prev*. 2007.
- Rickwood D, Thomas K. Conceptual measurement framework for help-seeking for mental health problems. *Psychol Res Behav Manag*. 2012;5(3):173-83. DOI: 10.2147/PRBM.S38707 PMID: 23248576
- Shakurnia AH, Asadollahi P, Elhampour H, Khodadadi A. Present and desired status of student counseling in opinions of AJUMS. *Jundishapur Sci Med J*. 2011;10(5):469-79.
- Jabari N, Shikhi N, Sofyan K. The viewpoint of paramedical students about advisors' performance of urmia university of medical sciences. *J Urmia Nurs Midwifery Fac*. 2014;12(6):420-6.
- Haji Aghajani S. Performance, how to select and view the job description of Supervisors. *Semnan Univ Med Sci*. 2004;2(6):12-7.
- Seyedmajidi M, Jahanian I, Moradi N, Bijani A. Students'viewpoints about academic guidance and consultation at babol university of medical sciences. *Med Educ Dev*. 2013;8(2):2-14.

Investigating the Attitudes of Students towards Educational Counseling Centers

Fariba Tabari¹, Fereshte Fadaee^{2,*}, Banoo Fadaee³, Kambiz Kamkari⁴

¹ Assistant Professor, School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical sciences, Tehran, Iran

² Master of Educational Management, School of Nursing and Midwifery, Tehran, Iran

³ MSc, Department of Technological Management, School of Shahid Parvinzad, Kermanshah, Iran

⁴ Assistant Professor, Islamic Azad University, Eslamshahr Branch, Eslamshahr, Iran

* **Corresponding author:** Fereshte Fadaee, Master of Educational Management, School of Nursing and Midwifery, Tehran, Iran. E-mail: fereshtefadaee@gmail.com

Received: 15 Mar 2017

Accepted: 16 Apr 2017

Abstract

Introduction: Educational consultation is an interaction of a consultant with one or more students. Actually, the purpose of the educational consultation is to help students to solve the problems, which are related to their educational performance, thinking disorders, emotional pain and suffering or behavioral problems.

Methods: This descriptive survey study was conducted on 120 students studying at the School of Nursing and Midwifery of Tehran University of Medical Sciences in 2014. Data were collected using a researcher-made questionnaire included demographic characteristics and an assessment questionnaire for evaluating students' attitude dimensions in three areas of behavioral, emotional and recognition. The validity and reliability of the questionnaire were confirmed and then the collected data were analyzed using Chi-square and independent t-test with the SPSS 16 software.

Results: The results of this study showed that students had a positive attitude towards the behavioral, emotional and recognition areas. So the attitude of these students towards educational counseling centers was favorable ($\alpha = 0.01$).

Conclusions: The findings of the present study show the positive attitudes of students towards educational consultation. This positive attitude can be used to improve the educational status of students.

Keywords: Attitude Dimensions, Educational Consultation, Educational Consultation Centers